

Enheten för EU- och internationella frågor
Anne-Sofie Daleng, 010-730 90 00
arbetsmiljoverket@av.se

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss - betänkandet AI-kommissionens Färdplan för Sverige

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket anser att färdplanen är väl avvägd och ambitiös och lägger grunden för en positiv utveckling på AI-området. Vi saknar dock ett större proaktivt fokus när det gäller de arbetsmiljörisker som AI kan ge upphov till i arbetslivet, både när det gäller kompetensutveckling, forskning och Arbetsmiljöverkets roll.

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

AI-kommissionens Färdplan för Sverige innehåller 75 olika förslag på åtgärder som ska stärka vår kunskap om, samt utveckling och användning av, AI. Arbetsmiljökonsekvenserna för arbetstagare av AI:s intåg i arbetslivet nämns inte. Vi anser att detta är en brist i färdplanen.

Arbetsmiljöverket stödjer AI-kommissionens fokus på kompetensutveckling inom alla samhällsområden som en förutsättning för nationell utveckling inom AI. Brist på kompetens inom AI kan vara en källa till arbetsmiljörisker och arbetsrelaterad ohälsa beroende på vilken roll man har som arbetstagare, och kompetensutveckling och utbildning i arbetslivet måste därför anpassas till arbetsuppgifterna. Detta regleras i arbetsmiljölagen 3 kap. 3 § och även i AI-förordningen, som i artikel 4 beskriver att anställda eller andra personer som arbetar för företagets räkning med drift och användning av AI-system i möjligaste mån ska ha tillräcklig AI-kunnighet, med beaktande av deras tekniska kunskaper, erfarenhet och utbildning.

Som exempel på arbetsmiljörisker kan nämnas bland annat fysiska risker kopplade till AI-styrd arbetsutrustning, där bristande transparens och förståelse för AI-systemens beslut kan leda till olyckor. Men AI kan även ge upphov till organisatoriska och sociala risker, där AI-drivna övervaknings- och bedömningssystem kan påverka arbetstagares stressnivåer, autonomi och arbetsbelastning.

Med ökad digitalisering i arbetslivet behöver arbetsgivaren även se över och anpassa sitt arbetsmiljöarbete till nya risker kopplade till AI.

Arbetsmiljöverket stödjer färdplanens fokus på betydelsen av forskning på utveckling och bättre användning av AI. Vi anser dock att man parallellt bör satsa på forskning på riskerna kopplade till AI i arbetslivet. Forskningsfokus på nytta och risker behöver gå i takt. Rapporten identifierar detta tydligt när det gäller datasäkerhet och samhällssäkerhet, men inte när det gäller arbetsmiljö.

Arbetsmiljöverket har en central roll när det gäller regelverk kopplat till arbetsmiljö och produktsäkerhet samt kontroll av att regelverket följs. Arbetsmiljöverket kommer från 1 januari 2026 slås ihop med Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak), vars huvuduppgift är att samla och sprida forskningsbaserad kunskap om arbetsmiljörisker. Som myndighet blir vi därmed ett förstärkt nav på arbetsmiljöområdet.

Färdplanen ger nya uppgifter till en rad statliga myndigheter i samband med AI-utvecklingen de närmaste tio åren. Arbetsmiljöverket har också en naturlig och viktig roll i att genom vårt uppdrag skapa förutsättningar för ett arbetsliv som både kan ta fram, ta emot och använda nya AI-verktyg, utan fara för arbetsrelaterad ohälsa. I samband med framtagandet av en kommande AI-strategi baserad på färdplanen, bör regeringen således även ta i beaktande att Arbetsmiljöverket är en central aktör när det gäller att utreda AI:s påverkan på arbetsmiljön, ge vägledning och information om förebyggande av risker kopplat till AI, samt se över och stärka egna myndighetens sakkunskap, tillsynskompetens och regelverk när det gäller risker kopplat till AI och arbetsmiljö, för att möta framtidens utmaningar och ligga steget före. Arbetsmiljöverket bör i detta sammanhang även tillföras nödvändiga resurser.

AI i produkter regleras huvudsakligen av AI-förordningen och produktregler som t ex maskinförordningen, och lär bli aktuellt i den utredning som nu pågår beträffande anpassning av nationella regler och arbetssätt till AI-förordningen. Vi vill i detta sammanhang ändå nämna att arbetstagares kunskaper om AI i produkter, inbegripet risker för självutvecklande beteende hos AI, förväntas bli en grundförutsättning på många arbetsplatser för att förebygga vanliga men även nya risker i arbetet. Likaså behöver instruktioner till arbetstagare säkerställas, t.ex. när AI finns i produkter som används som arbetsutrustning.

Fortsatt forskning och nya kunskaper om AI i produkter kommer behöva bevakas och en god samverkan skapas med nationella behöriga myndigheter i varje medlemsstat i EU, med tillhörande utvalda anmälande organ och marknadskontrollmyndigheter.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Lars Lööw. I den slutliga handläggningen har även Magnus Falk deltagit. Föredragande har varit Anne-Sofie Daleng

Lars Lööw

Anne-Sofie Daleng

Kopia skickad till:
Arbetsmarknadsdepartementet
fi.ofa.dof.remisser@regeringskansliet.se